

توسعه‌ی آموزش جندی‌شاپور
فصلنامه‌ی مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش علوم پزشکی
سال پنجم، شماره‌ی ۲، تابستان ۹۳

بررسی ارتباط هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشگاه‌های شهر جیرفت در

سال ۱۳۹۲

مصعب قادری: کارشناس پرستاری، مرکز تحقیقات دانشگاه علوم پزشکی جیرفت، جیرفت، ایران.
مرتضی نصیری*: دانشجوی کارشناسی‌ارشد پرستاری، دانشکده‌ی پرستاری و مامایی، کمیته‌ی تحقیقات دانشجویی،
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.
علی آئینه‌حیدری: دانشجوی کارشناسی پرستاری، مرکز تحقیقات دانشگاه علوم پزشکی جیرفت، جیرفت، ایران.
محمد پاچنگ: دانشجوی کارشناسی پرستاری، مرکز تحقیقات دانشگاه علوم پزشکی جیرفت، جیرفت، ایران.
سارا آدرویشی: دانشجوی کارشناسی‌ارشد پرستاری، دانشکده‌ی پرستاری و مامایی، کمیته‌ی تحقیقات دانشجویی،
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

چکیده: پیشرفت تحصیلی و جلوگیری از افت تحصیلی دانشجویان یکی از مهمترین نگرانی‌های مسئولان آموزشی دانشگاه‌ها، دانشجویان و خانواده‌های آنهاست که تحت تأثیر عوامل متعددی قرار دارد. یکی از عواملی که به نظر می‌رسد بر پیشرفت تحصیلی مؤثر است، هوش هیجانی می‌باشد. لذا هدف از این مطالعه بررسی ارتباط هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانشجویان می‌باشد. این مطالعه‌ی توصیفی-تحلیلی همبستگی بر روی ۳۰۳ نفر از دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی، آزاد و ملی شهر جیرفت در سال ۱۳۹۲ انجام شد. جهت سنجش پیشرفت تحصیلی از معدل نیمسال گذشته و معدل کل و برای سنجش هوش هیجانی، پرسشنامه‌ی استاندارد هوش هیجانی برادبری-گریوز مورد استفاده قرار گرفت. داده‌ها با استفاده از نسخه‌ی ۱۹ نرم‌افزار SPSS و روش‌های آماری توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (تی تست، آنوا، کای دو، ضریب همبستگی پیرسون) تجزیه و تحلیل شدند. بر اساس نتایج این پژوهش، پیشرفت تحصیلی دانشجویان در سطح متوسط قرار داشت. ارتباط معناداری بین پیشرفت تحصیلی با دانشگاه محل تحصیل، جنسیت و وضعیت سکونت وجود داشت ($P=0/00$). میانگین نمرات مقیاس‌های خود آگاهی، خود مدیریتی، آگاهی اجتماعی و مدیریت رابطه به ترتیب $82/81 \pm 5/58$ ، $70/47 \pm 13/93$ ، $81/36 \pm 7/30$ ، $73/44 \pm 10/26$ و میانگین نمره‌ی کلی هوش هیجانی دانشجویان $77/02 \pm 9/26$ بود که نشان‌دهنده‌ی هوش هیجانی متوسط دانشجویان می‌باشد. بر اساس نتایج بین هوش هیجانی و تمام مقیاس‌های آن و متغیرهای سن، ترم و مقطع تحصیلی ارتباط معنادار وجود داشت ($P=0/05$). آزمون آماری پیرسون، ارتباط معناداری بین پیشرفت تحصیلی و هوش هیجانی دانشجویان نشان داد. لذا انتظار می‌رود با گنجاندن مفهوم هوش هیجانی در برنامه‌ی آموزشی دانشگاه‌ها، به دانشجویان کمک کرد تا بهتر با فشارهای تحصیلی و اجتماعی مقابله کنند و کمتر دچار افت تحصیلی گردند.

واژگان کلیدی: پیشرفت تحصیلی، هوش هیجانی، دانشجوی، جیرفت.

*نویسنده‌ی مسؤؤل: دانشجوی کارشناسی‌ارشد پرستاری، دانشکده‌ی پرستاری و مامایی، کمیته‌ی تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

(Email: mortezanasiri.or87@yahoo.com)

مقدمه

زندگی تحصیلی، یکی از مهم‌ترین ابعاد زندگی فردی است که بر سایر ابعاد زندگی تأثیر فراوان دارد. از این رو پیشرفت تحصیلی و جلوگیری از افت تحصیلی دانشجویان یکی از مهم‌ترین نگرانی‌های مسئولان آموزشی دانشگاه‌ها، دانشجویان و خانواده‌های آن‌ها محسوب می‌شود (لوگان، ۱۹۹۵). نقطه‌ی مقابل پیشرفت تحصیلی، افت تحصیلی است که به معنای کاهش عملکرد تحصیلی درسی فراگیر از سطح رضایت‌بخش به سطح نامطلوب است. افت تحصیلی تأثیر چشمگیری در سرنوشت فرد داشته و همچنین هزینه‌ی گزافی به خانواده و جامعه تحمیل می‌کند (گلشن فومانی، ۱۹۹۶). در کشور ما این امر از مهم‌ترین مشکلات کنونی نظام آموزشی است و هر ساله ده‌ها میلیارد ریال از کشور به هدر می‌رود و نیروهای بالقوه و سرمایه‌های جامعه که همان نیروی انسانی است، بی‌ثمر می‌ماند (تمنایی فر و همکاران، ۲۰۱۰). بنابراین توجه به عواملی که منجر به پیشرفت تحصیلی شده و مانع افت آن شود، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

به‌طور کلی پیشرفت تحصیلی به عنوان متغیر وابسته تحت تأثیر یک عامل نیست، بلکه عوامل متعددی بر روی آن تأثیر دارند. این عوامل و متغیرها چنان باهم تنیده شده‌اند و با یکدیگر کنش متقابل دارند که تعیین نقش و سهم هر یک به دشواری امکان‌پذیر است (کیت، ۲۰۰۷). سال‌های متممادی تصور بر این بود که ضریب هوشی تنها شاخص میزان موفقیت افراد است. روان‌شناسان آن دوران بیشتر بر روی جنبه‌های شناختی همانند حافظه و حل مسأله تأکید می‌کردند، اما خیلی زود دریافتند که جنبه‌های غیر شناختی مانند عوامل عاطفی و اجتماعی نیز دارای اهمیت زیادی بر عملکرد تحصیلی می‌باشند (سیاروچی و همکاران، ۲۰۰۲)، به طوری که امروزه تحقیقات نشان می‌دهند که عوامل آموزشی و فردی با ماهیت شناختی و اجتماعی بیشترین تأثیر را بر پیشرفت تحصیلی دارند (کیت، ۲۰۰۷). در این خصوص (گلشن، ۱۹۹۵) بیان می‌کند که میزان ضریب هوشی به تنهایی برای بررسی موفقیت فرد، کافی نیست و هوش شناختی در بهترین شرایط تنها ۲۰ درصد از موفقیت‌ها را باعث می‌شود و ۸۰ درصد موفقیت‌ها به عوامل دیگر وابسته است و سرنوشت افراد در بسیاری از مواقع در گرو سایر مهارت‌ها از جمله هوش هیجانی می‌باشد. هوش هیجانی (Emotional Intelligence) مجموعه‌ای از توانایی‌های شناختی و هیجانی به هم پیوسته است که به فرد کمک می‌کند تا با درک، ارزیابی و بیان دقیق هیجان‌ها از احساسی که افکار را تسهیل می‌نمایند،

آگاهی یابد و با برقراری توازن میان افکار و هیجان‌های خود، تصمیم‌گیری‌های عاقلانه و رفتاری مسؤولانه داشته باشد (مایر و همکاران، ۲۰۰۲؛ برکتین و همکاران، ۲۰۰۷). به عبارت دیگر، هوش هیجانی شامل توانایی انجام استدلال دقیق در مورد احساسات عاطفی، برای ارتقای سطح تفکر است (مهری و همکاران، ۲۰۱۱). هوش هیجانی نوعی از هوش تعریف شده که مشتمل بر شناخت احساسات خویشتن و استفاده از آن برای اتخاذ تصمیم‌های مناسب در زندگی است (سالاسکی و گارترایت، ۲۰۰۳). به بیان ساده‌تر هوش هیجانی بیانگر آن است که در روابط اجتماعی و در تعاملات روانی و عاطفی در شرایط خاص چه عملی مناسب و چه عملی نامناسب است، یعنی این که فرد در شرایط مختلف بتواند امید را در خود همیشه زنده نگه دارد، با دیگران همدلی نماید، احساسات دیگران را بشنود، برای به دست آوردن پاداش بزرگتر، پاداش‌های کوچک را نادیده انگارد (نازی دیزجی، ۲۰۱۲). گلشن در سال ۱۹۹۵ هوش هیجانی را از هوش عمومی تفکیک کرده و به نظر او هوش هیجانی شیوه‌ی استفاده‌ی بهتر از ضریب هوشی را از طریق خود کنترلی، اشتیاق، پشتکار و خود انگیزی شکل می‌دهد. بر اساس نظر وی نه تحصیلات، نه تجربه، نه معلومات و نه هوش شناختی هیچ یک نمی‌توانند تعیین کنند که چرا یک فرد موفق می‌شود، اما فرد دیگری موفق نمی‌شود. ما نمونه‌هایی از این پدیده را هر روز در محیط کار، مدرسه و محله‌ی خود می‌بینیم. ما مردم باهوش و تحصیل کرده‌ای را می‌بینیم که موفق نیستند، در حالی که عده‌ی کمی بدون مهارت‌ها یا ویژگی‌های بارز کاملاً موفق هستند (نازی دیزجی، ۲۰۱۲). از این رو مفهوم هوش هیجانی نشان می‌دهد که چرا دو نفر با بهره‌ی هوشی یکسان ممکن است به درجه‌های بسیار متفاوتی از موفقیت در زندگی دست یابند (طبری و قربانی، ۲۰۱۰).

تحقیقات نشان می‌دهد که از مجموع موفقیت‌های زندگی، ۲۰٪ به بهره‌ی هوشی و ۸۰٪ به هوش هیجانی بستگی دارد. بر اساس برخی مطالعات صورت گرفته به نظر می‌رسد که هوش هیجانی یکی از عوامل موفقیت در محیط‌های آموزشی، حرفه‌ای و روابط اجتماعی است (ثمری و طهماسبی، ۲۰۰۶؛ حنیفی و جویباری، ۲۰۱۰؛ زهراکار، ۲۰۰۷) و به کمک آن می‌توان موفقیت در جنبه‌های مختلف زندگی را پیش‌بینی نمود (مایکلا جکزاک و لومین، ۲۰۰۸؛ آن، ۲۰۰۶)، زیرا نشان می‌دهد که چگونه فرد دانش خود را در موقعیت‌های مختلف به کار می‌گیرد (مایر و فلچر، ۲۰۰۷). نتایج مطالعه‌ی پارکر و همکاران (۲۰۰۶) نشان می‌دهد که ادامه‌ی تحصیل به شکلی معنادار با میزان بالای

استفاده از میانگین و انحراف معیار مطالعات قبلی صورت گرفته (قمری و همکاران، ۲۰۱۰) و قراردادن در فرمول برآورد حجم نمونه، ۳۰۳ نفر محاسبه گردید. نمونه‌های پژوهش به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای از بین دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشکده‌های مختلف دانشگاه‌های علوم پزشکی، آزاد و ملی جیرفت انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات شامل پرسشنامه مشخصات دموگرافیک و پرسشنامه‌ی استاندارد هوش هیجانی برادبری-گریوز بود. این آزمون دارای ۲۸ ماده است که به مقیاس هوش هیجانی کلی و زیر مقیاس‌های خودآگاهی، خود مدیریتی، آگاهی اجتماعی و مدیریت روابط تقسیم می‌شود. توضیح مؤلفه‌های چهارگانه به شرح زیر است:

۱- خودآگاهی: یعنی توانایی در شناخت دقیق هیجان‌ها به هنگام وقوع آن‌ها و درک شیوه‌های معمولی خود برای واکنش نشان دادن به مردم در وضعیت‌های مختلف.

۲- خودمدیریتی: یعنی توانایی در کنترل هیجان‌ها، که از طریق آن می‌توان انعطاف‌پذیر باقی ماند و در مقابل مردم و وضعیت‌های متفاوت، به طور مثبت و مؤثر واکنش نشان داد.

۳- آگاهی اجتماعی: یعنی توانایی در شناخت و درک هیجانهای دیگران، چه به صورت فردی و چه به صورت گروهی. این آگاهی برای کنترل و مدیریت روابط بسیار ضرورت دارد.

۴- مدیریت رابطه: یعنی توانایی استفاده از هیجان‌های خود و دیگران برای مدیریت سازنده و مثبت تعامل‌ها و روابط (نازی دیزجی، ۲۰۱۲).

در این پرسشنامه سؤالات ۱ تا ۶، نمره خودآگاهی را مشخص می‌کنند، سؤالات ۷ تا ۱۵ مربوط به خودمدیریتی می‌باشند، سؤالات ۱۶ تا ۲۰ آگاهی اجتماعی را می‌سنجند و سؤالات ۲۱ تا ۲۸ نمره مدیریت رابطه را مشخص می‌نمایند. شیوه‌ی نمره‌گذاری آزمون با استفاده از مقیاس ۶ نقطه‌ای از ۱ تا ۶ انجام می‌شود و جمع نمراتی که آزمودنی در هر یک از سؤالات کسب می‌کند، نمره‌ی کل آزمون را تشکیل می‌دهد (گنجی و همکاران، ۲۰۰۶). بر اساس این پرسشنامه نمره‌ی بالاتر از ۸۰ نشان‌دهنده‌ی هوش هیجانی بالا، ۶۰ تا ۸۰ نشان‌دهنده‌ی هوش هیجانی متوسط و نمره‌ی پایین‌تر از ۶۰ نشان‌دهنده‌ی هوش هیجانی پایین است (نازی دیزجی، ۲۰۱۲). روایی و پایایی این پرسشنامه توسط گنجی و همکاران (۲۰۰۶) در داخل کشور تأیید شده و ضرایب پایایی ۴ مقیاس تشکیل‌دهنده‌ی آن به ترتیب برای خود آگاهی (۰/۷۳)، خود مدیریتی (۰/۸۷)، آگاهی اجتماعی (۰/۷۸)، مدیریت روابط (۰/۷۶) و نمره‌ی کل هوش هیجانی (۰/۹۰) گزارش شده است که همه‌ی ضرایب به دست آمده در سطح

شایستگی هیجانی و اجتماعی دانش‌آموزان در ارتباط است. صبحی قراملکی در سال ۲۰۱۲ در پژوهش خود همبستگی معنادار بین هوش هیجانی و انگیزه‌ی پیشرفت تحصیلی گزارش می‌کند. نتایج مطالعه‌ی دیگیوسپ (۲۰۰۲) نیز نشان‌دهنده‌ی ارتباط مثبت معنادار بین عملکرد تحصیلی افراد با میزان تکالیف هیجان مدار می‌باشد. نتایج این بررسی نشان داد که دانش‌آموزان با عملکرد تحصیلی بالا، از میزان هوش هیجانی بیشتری برخوردار بودند. ایزنبرگ و همکاران در سال ۲۰۰۰ و شولتز و همکاران در سال ۲۰۰۴ نیز در پژوهش‌های خود نشان دادند، برخورداری از هوش هیجانی بالا پیامدهای تحصیلی و اجتماعی مثبتی را در دانش‌آموزان پیش‌بینی می‌کند. اگر چه پژوهش‌های مرور شده نشان‌دهنده‌ی ارتباط مثبت بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی هستند، نتایج برخی مطالعات متناقض می‌باشد. واتوزسکی و آلساما (۲۰۰۴) نشان دادند که هوش هیجانی نقش معناداری در موفقیت تحصیلی و اجتماعی ندارد. همچنین نتایج پژوهش سبحانی (۲۰۰۴)، لواسانی و همکاران (۲۰۰۷)، لعلی فاز و عسگری (۲۰۰۹) و کوهسار و همکاران (۲۰۰۷) نشان‌دهنده‌ی عدم ارتباط هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی می‌باشد.

نظر به این که رابطه‌ی بین هوش هیجانی و موفقیت تحصیلی، حیطه‌ای پرچالش است و پژوهش‌های انجام شده در این موضوع، اغلب دارای یافته‌های متناقض‌اند و با توجه به این که در نظام آموزشی ما صرفاً بر توانایی تحصیلی تأکید می‌شود، در صورتی که هوش هیجانی افراد که از عوامل تعیین‌کننده و تأثیرگذار بر موفقیت تحصیلی است نادیده انگاشته می‌شود (آوستین و همکاران، ۲۰۰۵)، پژوهشگران بر آن شدند تا مطالعه‌ی را با هدف بررسی ارتباط هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشگاه‌های شهر جیرفت در سال ۱۳۹۲ انجام دهند تا با نتایج حاصل از آن گامی مؤثر در تأکید و اهمیت هوش هیجانی برداشته و توجه بیشتر برنامه‌ریزان آموزشی کشور را به عوامل موفقیت تحصیلی از جمله هوش هیجانی جلب نمایند.

روش کار

این مطالعه‌ی توصیفی-تحلیلی از نوع همبستگی به منظور بررسی ارتباط هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان دانشگاه‌های شهر جیرفت در سال ۱۳۹۲ انجام شد. معیارهای ورود به پژوهش شامل: تحصیل در زمان پژوهش و علاقه‌مندی به شرکت در پژوهش بود. معیارهای خروج شامل: عدم همکاری در پر کردن پرسشنامه و اذعان به عدم تمایل جهت شرکت در طرح بود. حجم نمونه با

بودند و میانگین سنی آن‌ها ۲۳/۳۵±۱۰/۷۷ سال بود. از نظر وضعیت تأهل ۷۵٪ (۲۲۶ نفر) مجرد، ۲۴٪ (۷۳ نفر) متأهل و ۱٪ (۴ نفر) مطلقه بودند. از نظر محل سکونت ۴۷٪ (۱۴۳ نفر) همراه با خانواده، ۳۵٪ (۱۰۵ نفر) در خوابگاه و ۱۸٪ (۵۵ نفر) در منزل استیجاری زندگی می‌کردند. از نظر دانشگاه محل تحصیل به ترتیب: ۲۶٪ (۷۸ نفر)، ۳۶٪ (۱۱۰ نفر) و ۳۸٪ (۱۱۵ نفر) مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی، آزاد و ملی جیرفت بودند. از نظر مقطع تحصیلی ۲۶٪ (۷۹ نفر) دانشجوی کاردانی، ۷۲٪ (۲۱۸ نفر) دانشجوی کارشناسی و ۲٪ (۶ نفر) دانشجوی کارشناسی ارشد بودند.

بر اساس نتایج پیشرفت تحصیلی، نمره‌ی معدل نیمسال گذشته ۴۳٪ از دانشجویان در سطح خوب، ۳۷٪ متوسط و ۲۰٪ در سطح ضعیف قرار داشت. از نظر معدل کل ۳۳٪ دانشجویان دارای معدل خوب، ۴۳٪ متوسط و ۲۴٪ ضعیف بودند. بر اساس آزمون‌های آماری آنووا و تی ارتباط معناداری بین پیشرفت تحصیلی با دانشگاه محل تحصیل، جنسیت و وضعیت سکونت وجود داشت (P=۰/۰۰). اگر چه معدل نیمسال گذشته و معدل کل در افراد متأهل و دانشجویان کارشناسی ارشد بیشتر از افراد مجرد و سایر مقاطع تحصیلی بود، ولی از لحاظ آماری ارتباط معناداری بین پیشرفت تحصیلی با این دو متغیر و سایر مشخصات دموگرافیک مشاهده نشد (جدول ۱).

۰/۹۹ معنادار است. در این پژوهش نیز پایایی آزمون بر روی ۴۰ نفر از دانشجویان سنجیده شد و ضریب پایایی برای ۴ مهارت خود آگاهی (۰/۸۴)، خود مدیریتی (۰/۸۷)، آگاهی اجتماعی (۰/۸۰)، مدیریت روابط (۰/۷۸) و نمره‌ی کل هوش هیجانی (۰/۹۰) به دست آمد و مورد تأیید قرار گرفت. جهت سنجش پیشرفت تحصیلی از معدل نیمسال گذشته و معدل کل دانشجویان استفاده شد. بدین منظور نمره‌ی گزارش شده به سه دسته ضعیف (معدل کمتر از ۱۴/۹۹)، متوسط (۱۵-۱۶/۹۹) و خوب (بالتر از ۱۷) تقسیم شد.

جهت نمونه‌گیری پس از اخذ مجوز از معاونت آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌های مربوطه و اخذ رضایت از کلیه دانشجویان، پرسشنامه‌های ذکر شده با نظارت پژوهشگر توسط دانشجویان تکمیل شد. برای جلوگیری از سوگیری ذهنی آزمودنی‌ها نسبت به محتوای آزمون، نام و محتوای آزمون‌ها پس از اجرا به آن‌ها اعلام شده و نمرات برخی از آن‌ها که تمایل داشتند نیز در اختیارشان گذاشته شد. پس از جمع آوری و استخراج داده‌ها، تجزیه و تحلیل آماری توسط نسخه‌ی ۱۹ نرم افزار SPSS و روش‌های آماری توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (آزمون تی تست، آنوا، کای دو، ضریب همبستگی پیرسون) صورت گرفت.

نتایج

یافته‌ها نشان داد که از ۳۰۳ شرکت‌کننده در مطالعه، ۱۶۰ نفر (۵۳٪) مؤنث و ۱۴۳ نفر (۴۷٪) مذکر بودند.

جدول ۱: ارتباط پیشرفت تحصیلی با برخی مشخصه‌های دموگرافیک

تعداد	درصد	معدل نیمسال گذشته	آزمون آماری و سطح معناداری	معدل کل	آزمون آماری و سطح معناداری
۷۸	۲۶٪	۱۶/۷۵±۱/۲۵	One way-anova F= ۸/۱۰۱ P= ۰/۰۰۰	۱۶/۷۴±۱/۲۵	One way-anova F= ۷/۹۱۱ P= ۰/۰۰۰
۱۱۰	۳۶٪	۱۵/۸۲±۱/۸۱		۱۵/۶۷±۱/۷۵	
۱۱۵	۳۸٪	۱۵/۹۴±۱/۷۵		۱۵/۶۴±۱/۵۴	
۱۴۳	۴۷٪	۱۵/۳۲±۱/۶۱	T test F= ۳/۸۱۷ P= ۰/۰۰۰ Df= ۳۰۱	۱۵/۱۰±۱/۴۶	T test F= ۱/۱۰۹ P= ۰/۰۰۰ Df= ۳۰۱
۱۶۰	۵۳٪	۱۶/۸۰±۱/۴۵		۱۶/۵۴±۱/۳۸	
۲۲۶	۷۵٪	۱۶/۰۲±۱/۶۸	One way-anova F= ۲/۸۳ P= ۰/۰۶۱	۱۵/۷۴±۱/۵۴	One way-anova F= ۲/۹۳۸ P= ۰/۰۵۴
۷۳	۲۴٪	۱۶/۲۸±۱/۷۴		۱۶/۱۷±۱/۷۱	
۴	۱٪	۱۷/۶۸±۰/۰۷		۱۶/۹۲±۰/۹۲	
۷۹	۲۶٪	۱۵/۷۶±۱/۸۶	One way-anova F= ۲/۱۶۶ P= ۰/۱۱۶	۱۵/۵۸±۱/۷۰	One way-anova F= ۱/۶۹۳ P= ۰/۱۸۶
۲۱۸	۲۲٪	۱۶/۲۲±۱/۶۲		۱۵/۹۶±۱/۵۴	
۶	۲٪	۱۶/۳۳±۱/۹۰		۱۶/۰۸±۱/۷۷	
۱۴۲	۴۷٪	۱۶/۶۱±۱/۴۳	One way-anova F= ۱۴/۰۳۰ P= ۰/۰۰۰	۱۶/۲۲±۱/۳۵	One way-anova F= ۹/۴۹۰ P= ۰/۰۰۰
۱۰۵	۳۵٪	۱۶/۰۹±۱/۷۲		۱۵/۸۹±۱/۷۰	
۵۵	۱۸٪	۱۵/۱۷±۱/۵۷		۱۵/۱۰±۱/۵۲	

نتایج ارتباط معنادار بین پیشرفت تحصیلی با جنسیت، وضعیت سکونت و دانشگاه محل تحصیل وجود داشت، در حالی که ارتباط پیشرفت تحصیلی با سایر متغیرهای بررسی شده (سن، وضعیت تأهل، ترم تحصیلی و مقطع تحصیلی) معنادار نبود. در مطالعه‌ی حاضر میانگین معدل ترم گذشته و معدل کل دخترها نسبت به پسرها بیشتر می‌باشد که با مطالعه‌ی کمالی و همکاران (۲۰۰۹) و جوادی (۲۰۰۵) همسو می‌باشد. این تفاوت می‌تواند ناشی از متفاوت بودن هدف تحصیل پسران و دختران باشد. در پسران همواره بعد اقتصادی مسائل مهم‌تر بوده، بنابراین انگیزه‌ی اصلی تحصیل، اغلب به مسؤلیت‌های آینده‌ی آنان نظیر تهیه‌ی مسکن، اداره‌ی زندگی و سرپرستی خانواده باز می‌گردد، ولی در دختران تحصیل در درجه‌ی اول، راهی برای ابراز شخصیت و هویت اجتماعی خویش و گریختن از نقش سنتی زن در جامعه است. لذا امروزه دختران با پشتکار و علاقه‌ی بیشتری به تحصیل می‌پردازند.

در این مطالعه پیشرفت تحصیلی دانشجویانی که به همراه خانواده زندگی می‌کردند، بیشتر و در دانشجویانی که در منزل اجاره‌ای زندگی می‌کردند به نسبت سایر افراد کمتر بود که با نتایج مطالعه‌ی رفعتی و همکاران (۲۰۰۴) و ماهیمونگ (۲۰۰۵) در یک راستا می‌باشد. در این رابطه ده بزرگی و عطار (۲۰۰۳) در مطالعه‌ی خود با عنوان بررسی علل افت تحصیلی در دانشجویان نشان دادند که بیش از ۷۵ درصد دانشجویان موفق در منزل خود ساکن بودند. منیری و همکاران (۲۰۰۶) نیز در مطالعه‌ی خود دریافتند که ۶۵/۹٪ دانشجویان ناموفق افراد غیر بومی بوده زیرا با توجه به کمبودهای متعدد که در خوابگاه‌های دانشجویی مشاهده می‌شود، افرادی که در منزل شخصی و در نزد خانواده به سر می‌بردند دارای سلامت روان بالاتر و پیشرفت تحصیلی بهتری هستند. نبود امکانات و شرایط لازم برای تمرکز و مطالعه در محیط خوابگاه‌ها را می‌توان از دلایل اصلی این اختلاف بیان کرد. همچنین افرادی که با خانواده زندگی می‌کنند از حمایت روحی بهتری بهره‌مند هستند. در حالی که زندگی کردن در خانه‌ی اجاره‌ای علاوه بر مشکلات مالی، نیازمند صرف وقت جهت انجام برخی امور می‌باشد. قربانی نوری و همکاران (۲۰۱۳) در مطالعه‌ی خود به این نتیجه رسیدند که دانشجویانی که در خوابگاه زندگی می‌کردند، پیشرفت تحصیلی بهتری داشتند که با نتایج مطالعه‌ی حاضر مغایرت دارد. شاید علت این تفاوت مربوط به تعداد آزمودنی‌ها، محل پژوهش و حتی وجود رقابت تحصیلی بیشتر بین دانشجویان ساکن در خوابگاه باشد، زیرا در محیط خوابگاه علی‌رغم وجود مشکلات و

میانگین کلی نمره‌ی هوش هیجانی دانشجویان ۷۷/۰۲±۹/۲۶ و میانگین چهار مقیاس خود آگاهی، خود مدیریتی، آگاهی اجتماعی و مدیریت رابطه به ترتیب: ۸۲/۸۱±۵/۵۸، ۷۰/۴۷±۱۳/۹۳، ۸۱/۳۶±۷/۳۰، ۷۳/۴۴±۱۰/۲۶ بود. بر اساس نتایج، نمره‌ی کلی هوش هیجانی دانشجویان در حد متوسط به بالا قرار دارد. بین هوش هیجانی و تمام مهارت‌های آن و متغیرهای سن، ترم و مقطع تحصیلی ارتباط معنادار وجود داشت ($P=0/05$). آزمون آماری تی نشان داد که هوش هیجانی و مهارت‌های آن (به استثنای مهارت آگاهی اجتماعی) در دانشجویان پسر نسبت به دانشجویان دختر و در دانشجویان متأهل نسبت به دانشجویان مجرد بیشتر است که این ارتباط در مهارت خود مدیریتی معنادار بود ($P=0/018$). بر اساس آزمون آماری آنووا ارتباط معناداری بین هوش هیجانی و مهارت‌های آن (به استثنای مهارت خود مدیریتی) ($P=0/05$) و دانشگاه محل تحصیل وجود نداشت. همچنین این آزمون نشان داد که میانگین نمره‌ی کل هوش هیجانی، مهارت‌های خود مدیریتی و مدیریت رابطه در دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه آزاد، مهارت خود آگاهی در دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی و مهارت آگاهی اجتماعی در دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه ملی جیرفت بیشتر دانشجویان سایر دانشگاه‌ها بود. بر اساس آزمون آماری پیرسون همبستگی مثبت و معناداری بین پیشرفت تحصیلی و هوش هیجانی و تمام مقیاس‌های آن در دانشجویان وجود داشت.

جدول ۲- همبستگی معدل نیمسال گذشته با مقیاس‌های هوش هیجانی

مقدار همبستگی	خود آگاهی	خود مدیریتی	آگاهی اجتماعی	مدیریت رابطه	هوش هیجانی کل
۰/۱۸۱	۰/۱۴۹	۰/۲۱۹	۰/۱۵۸	۰/۲۳۸	
۰/۰۰۱	۰/۰۰۵	۰/۰۰۰	۰/۰۰۳	۰/۰۰۰	

جدول ۳- همبستگی معدل کل با مقیاس‌های هوش هیجانی

مقدار همبستگی	خود آگاهی	خود مدیریتی	آگاهی اجتماعی	مدیریت رابطه	هوش هیجانی کل
۰/۱۹۸	۰/۱۶۷	۰/۲۳۲	۰/۲۳۰	۰/۲۷۸	
۰/۰۰۰	۰/۰۰۵	۰/۰۰۰	۰/۰۰۳	۰/۰۰۰	

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر که بر روی دانشجویان ۳ دانشگاه شهر جیرفت انجام شد، نشان می‌دهد که پیشرفت تحصیلی دانشجویان شهر جیرفت در حد متوسط می‌باشد. با توجه به

کرده‌اند همسو می‌باشد. بر خلاف نتایج مطالعه‌ی حاضر، آستین و همکاران (۲۰۰۵)؛ پالمر و همکاران (۲۰۰۵)؛ محمدخانی (۲۰۰۸)؛ خلیلی آذر (۲۰۰۷)؛ بشارت و همکاران (۲۰۰۵)؛ جوادی (۲۰۰۵) و دهشیری (۲۰۰۶) هوش هیجانی بیشتر در دختران نسبت به پسران گزارش نمودند که ممکن است به دلیل تفاوت شرایط محیطی، اجتماعی و فرهنگی در جامعه‌های مورد مطالعه باشد. تحقیقات نشان می‌دهند که رفتار مبتنی بر هوش هیجانی در مردان و زنان دارای تفاوت است و میزان و ماهیت این تفاوت اساساً تحت تأثیر عوامل فرهنگی است. نتایج مطالعات ثمری و طهماسبی (۲۰۰۶)؛ سجادی (۲۰۰۹)؛ تمنایی‌فر و همکاران (۲۰۱۰)؛ آقاجانی و همکاران (۲۰۰۸)؛ صلاحیان و همکاران (۲۰۱۰) و ظهیرالدین و همکاران (۲۰۱۰) نشان‌دهنده‌ی عدم تفاوت معنادار بین دختران و پسران در نمره‌ی کل هوش هیجانی می‌باشد که با نتیجه‌ی مطالعه‌ی حاضر مغایرت دارد. همچنین نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان داد که میانگین نمره‌ی هوش هیجانی در افراد متأهل نسبت به افراد مجرد بیشتر است که با نتایج مطالعه‌ی ظهیرالدین و همکاران (۲۰۱۰) و مهری و همکاران (۲۰۱۱) در یک راستاست.

در بررسی رابطه‌ی هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان، نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین هوش هیجانی کلی و پیشرفت تحصیلی همبستگی مثبت معنادار وجود دارد. در بررسی رابطه‌ی مؤلفه‌های هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی، اگرچه بین تمام خرده مقیاس‌ها با پیشرفت تحصیلی همبستگی مثبت معنادار مشاهده شد، اما بیشترین همبستگی مربوط به آگاهی اجتماعی و کمترین همبستگی مربوط به خود مدیریت است که با نتایج مطالعه‌ی صبحی قراملکی (۲۰۱۲) که نشان داد بیشترین همبستگی مربوط به خودمدیرتی و کمترین همبستگی مربوط به آگاهی اجتماعی است مغایرت دارد. علت این تفاوت می‌تواند ناشی از جامعه پژوهش باشد. مطالعه صبحی قراملکی (۲۰۱۲) بر روی دانش‌آموزان دبیرستانی انجام شد در حالی مطالعه‌ی حاضر بر روی دانشجویان اجرا گردید. نتایج مطالعه‌ی حاضر با تحقیقاتی که مثبت بودن رابطه‌ی هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی را نشان می‌دهند در یک راستا می‌باشد (ثمری و طهماسبی، ۲۰۰۸؛ دهشیری، ۲۰۰۶؛ بشارت و همکاران، ۲۰۰۵؛ حنیفی و جویباری، ۲۰۱۰؛ زهراکار، ۲۰۰۷). براکت و همکاران (۲۰۰۳) بیان می‌دارند که بین هوش هیجانی بالا و پیشرفت تحصیلی و بین هوش هیجانی پایین و افت تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه‌ی معناداری وجود دارد.

تفاوت‌های فرهنگی، وجود برنامه‌های مشاوره‌ای، اطلاع‌رسانی بیشتر و امکان تعامل و تشریک مساعی دانشجویان با هم گروه‌های خود، موجب عملکرد بیشتر و بهتر ساکنان خوابگاه می‌شود. همچنین نتایج مطالعه حاضر نشان‌دهنده‌ی پیشرفت تحصیلی بهتر در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی نسبت به دو دانشگاه دیگر می‌باشد که می‌تواند ناشی از متفاوت بودن امکانات آموزشی، دروس و انگیزه‌ی تحصیلی دانشجویان در دانشگاه‌های مورد بررسی باشد. بر اساس نتایج مطالعه‌ی حاضر، هوش هیجانی دانشجویان در سطح متوسط به بالا قرار داشت که با نتایج مطالعه‌ی دیزجی (۲۰۱۲) که نشان‌دهنده‌ی هوش هیجانی متوسط در دانشجویان رشته‌ی معماری مؤسسه‌ی آموزش عالی دیلمان لاهیجان است، در یک راستا می‌باشد. در مطالعه‌ی حاضر خرده‌مقیاس خود آگاهی دارای بیشترین میانگین و خرده‌مقیاس خودمدیریتی دارای کمترین میانگین بود که با نتایج مطالعه‌ی دیزجی (۲۰۱۲) در یک راستاست.

بر اساس تحقیقاتی که سطح هوش هیجانی را در طول زندگی بررسی کرده‌اند، می‌توان گفت انسان‌ها با گذشت زمان در قابلیت‌های خود توانمندتر می‌شوند و مهارت بیشتری در مدیریت کردن هیجان‌ها و تکانه‌های خود پیدا می‌کنند. بررسی (مایر و همکاران، ۲۰۰۴) نشان داد که بزرگسالان در مهارت‌های هوش هیجانی از سایرین بهتر بوده‌اند و عنوان می‌کنند که هوش هیجانی همراه با افزایش سن و تجربه از کودکی تا بزرگسالی توسعه می‌یابد. بر این اساس با افزایش ترم و مقطع تحصیلی و افزایش تجربه، دانشجویان در ترم‌ها و مقاطع بالاتر، مهارت‌های هوش هیجانی بالاتری نسبت به دانشجویان ترم‌های پایین‌تر دارند که در راستای نتایج مطالعه‌ی حاضر که نشان داد بین ترم تحصیلی و مقطع تحصیلی با مهارت‌های هوش هیجانی ارتباط مستقیم وجود دارد، می‌باشد. در مطالعه‌ی حاضر بین سن دانشجویان و مهارت‌های هوش هیجانی ارتباط مستقیم وجود داشت که با نتایج مطالعه‌ی (بار- آن ۲۰۰۰)، بران و موشاوی (۲۰۰۵)؛ شاگنسی و پارکر (۲۰۰۵) و ثمری و طهماسبی (۲۰۰۸) که نشان دادند افراد گروه سنی بالا از میزان هوش هیجانی بالاتری نسبت به گروه سنی پایین‌تر برخوردارند، همسو می‌باشد. نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان داد میانگین نمره‌ی کل هوش هیجانی در دانشجویان پسر نسبت به دختر بیشتر بود که با نتایج مطالعه‌ی ارجمندی (۲۰۰۱)؛ حنیفی و جویباری (۲۰۱۰) و وانگ (۲۰۰۷) که میانگین نمره‌ی کل هوش هیجانی بیشتر در پسران نسبت به دختران گزارش

اجتماعی میزان پیشرفت در زمینه‌های مختلف تحصیلی قابل پیش‌بینی است و به کمک آن‌ها می‌توان میزان پیشرفت تحصیلی را بالا برد. به طور کلی، داشتن هوش هیجانی بالا همانند مهارت‌های اجتماعی نه تنها امکان شروع و تداوم روابط متقابل و مثبت را با دیگران فراهم می‌آورد بلکه توانایی نیل به اهداف ارتباط با دیگران را نیز در شخص ایجاد می‌کند. لذا آموزش مهارت‌های هیجانی و اجتماعی می‌تواند در کوتاه مدت و دراز مدت موجب موفقیت افراد باشد. پیشنهاد می‌شود که با گنجاندن مفهوم هوش هیجانی در مدارس و دانشگاه‌ها به فراگیران کمک کرد تا بهتر با فشارهای روانی و تحصیلی مقابله کنند و کمتر دچار مشکلات هیجانی و ترک تحصیل شوند.

از محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به این مسأله اشاره کرد که موفقیت تحصیلی تحت تأثیر فاکتورهای متعددی از جمله تیپ شخصیتی، هوش، علاقه و انگیزه بوده که در این مطالعه مورد اندازه‌گیری قرار نگرفته و این موضوع از محدودیت‌های مطالعه حاضر است. ضمناً استفاده از معدل به عنوان تنها ابزار در دسترس جهت تعیین پیشرفت تحصیلی از دیگر محدودیت‌های این مطالعه می‌باشد. برای سنجش دقیق‌تر چگونگی تأثیر هوش هیجانی بر موفقیت تحصیلی، پیشنهاد می‌شود که تأثیر دراز مدت هوش هیجانی بر موفقیت تحصیلی در درس‌های مختلف بررسی شود. همچنین، افزون بر میانگین معدل نیمسال و معدل کل، دیگر شناسه‌های درسی (تعداد درس‌ها و واحدهای گذرانده) و هوشی (ضریب هوشی و توانایی‌های هوشی) نیز در بررسی‌های آینده گنجانده شوند.

تشکر و قدردانی

از همکاری صمیمانه مسؤولان محترم دانشگاه‌های علوم پزشکی، آزاد و ملی جیرفت و همچنین دانشجویان عزیز که ما را در انجام این طرح یاری رساندند، کمال تشکر و قدردانی را داریم.

References

- Aghajani, S, Narimani, M, Asiaei, M 2008, The Comparative Study of Emotional Intelligence and Self-concept of Normal and Gifted Students, *Research on Exceptional Children*, Vol.8, No.3, Pp. 317-323. (Persian)
- Austin, EJ, Saklofske, DH, Egan, V 2005, Personality, well-being and health correlates of trait emotional intelligence, *Personality and individual difference*, Vol.38, No.7, Pp.547-558.

بر خلاف نتایج مطالعه حاضر، نتایج مطالعه‌ی لواسانی و همکاران (۲۰۰۷)؛ لعلی فاز و عسگری (۲۰۰۹)؛ کوهسار و همکاران (۲۰۰۷)؛ تمنایی فر و همکاران (۲۰۱۰)؛ نازی دیزجی (۲۰۱۲) و خلیلی آذر (۲۰۰۷) نشان‌دهنده‌ی عدم ارتباط هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی می‌باشد. پژوهش واتوزسکی و آساما (۲۰۰۴) نشان می‌دهد که هوش هیجانی نقش معناداری در موفقیت تحصیلی و اجتماعی ندارد. همچنین سبحانی (۲۰۰۴) در پژوهشی بر روی دانشجویان بیان می‌دارد که بین هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی رابطه‌ی معناداری وجود نداشته است که با نتایج مطالعه حاضر مغایر است. معنادار نبودن این رابطه در پژوهش واتوزسکی و سبحانی ممکن است به دلیل متفاوت بودن جامعه آماری و ابزار پژوهش باشد.

یافته‌های پژوهش حاضر و تحقیقات قبلی حاکی از آن است که هوش هیجانی می‌تواند زمینه‌ای مناسب برای ساختن محیطی مطلوب برای یادگیری و برقراری ارتباط مؤثر باشد، تا به وسیله آن افراد آزادانه نیازها و انتظارات خود را برای کسب حمایت از سوی دیگران ابراز کنند. اصولاً هوش هیجانی در ارتباطات تجلی می‌یابد. این ارتباطات از سوئی حوزه‌ی درون فردی و از طرف دیگر قلمرو میان فردی را در بر می‌گیرند. در قلمرو فردی، هوش هیجانی به قابلیت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌هایی مانند: آگاهی به خود، اعتماد به نفس، مدیریت هیجان‌ها و ابتکار عمل می‌پردازد که ارتباط فرد با خود را تنظیم می‌کنند. در قلمرو اجتماعی هوش هیجانی به قابلیت‌هایی مانند: همدلی، آگاهی سازمانی، مدیریت تضاد و تعارض، کار گروهی، نفوذ، پرورش دیگران و ارتباط موفق با دیگران می‌پردازد که ارتباط فرد با دیگران را سامان می‌بخشند. این احتمال وجود دارد، دانشجویانی که دارای هوش هیجانی بالایی هستند، توانایی بیشتری جهت درک خواسته‌های دیگران دارند و به خوبی می‌توانند فشار همسالان را دریابند. با اکتساب این مهارت‌ها تغییرات چشمگیری در شاخص‌های فردی و بین فردی دانشجویان ایجاد می‌شود، به نحوی که آن‌ها به ادراکی واقع‌بینانه نسبت به خود و جهان پیرامون دست می‌یابند و در کنترل احساسات و رفتارها توانمند می‌شوند. همچنین در برقراری روابط مؤثر و عمیق و صادقانه به دیگران توفیق بیشتری می‌یابند و در نهایت به احساس خود کارآمدی و پیشرفت تحصیلی بیشتر نیز می‌انجامد. به نظر می‌رسد که دانشجویانی که از هوش هیجانی بالایی برخوردارند، از رفتارهای اجتماعی مثبت نیز برخوردارند. در نتیجه احتمال موفقیت تحصیلی آن‌ها بیشتر است. بررسی‌ها نشان داده که بر اساس مهارت‌های

graduate programs in psychology, Paper presented at the international society for research on emotion. Cuenca, Spain.

Eisenberg, N, Fabes, R A, Guthrie, IK, et al 2000, Dispositional emotionality and regulation: Their role in predicting quality of social functioning, *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol.78, Pp.136-157.

Ganji, H, Mirhashemi, M, Sabet, M 2006, Bradberry- Greaves' Emotional Intelligence Test: Preliminary Norming- Process, *Journal of Thought and Behavior*, Vol.1, No. 2, Pp. 23-35. (Persian)

Ghamari, F, Mohammadbeigi, A, Mohammadsalehi, N 2010, The Association between mental Health and demographic factors with educational success in student of Arak Universities, *Journal of Babol university medical science*, Vol.12(supple 1), Pp. 118-123. (Persian)

Gholamali lavasani, M, Keyvanzadeh, M, Keyvanzadeh, H 2007, The Relationship among Academic Activity Achievement Motive, Emotional Intelligence and Context Variables with Academic Achievement of Students, *The Journal of Psychology and Education Sciences*, Vol.37, No.1, Pp.99-123. (Persian)

Ghorbani Noroozi, K, Jahani-Hashemi, H, Sarichlou, ME, et al 2013, Correlation between type of personality and academic achievement of nursing students in university of medical sciences Qazvin, *IJNR*, Vol.8, No.1, Pp.68-75. (Persian)

Goleman, D 1995, *Emotional intelligence*. New York: Bantam Books.

Gulshan Foomani, MR 1996, *Community education*, Tehran, enthralled.

Hakim Javadi, M 2005, *Examine the relationship between quality of attachment and emotional intelligence in students and normal intelligence* [PHD of theses]. Tehran University; Faculty of Psychology and Educational Sciences.

Hnyfi, F, Joiebari, A 2010, The relationship between emotional intelligence and educational achievement among high school students in Tehran, *Journal of*

Barekatin, M, Tavakoli, M, Tahernashat Dost, H 2007, Emotional intelligence in women who have attempted suicide by poisoning, *Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, Vol.2, Pp.169-175. (Persian)

Bar-On, R 2000, *Emotional and social intelligence: Insights from the Emotional Quotient Inventory*, Handbook of Emotional Intelligence, San Francisco: Jossey-Bass.

Bar-On, R 2006, The Bar-on model of emotional social intelligence (ESI), *Psychothema*, Vol.18, Pp.13-25.

Basharat, M A, Reza Zadeh, M R, Firuzi F, et al 2005, The effects of emotional intelligence on psychological phase transition from high school to college academic success, *Journal of Psychological Science*, Vol. 4, No.13, Pp. 26-41. (Persian)

Brackett, MA, Mayer, JD, Warner, RM 2003, Emotional intelligence and its relation to everyday behavior, *Personality and Individual Differences*, Vol.36, Pp.1387-1402.

Brown, FW, Moshavi, D 2005, Transformational Leadership and emotional intelligence: a potential pathway for an increased understanding of interpersonal influence, *Journal of Organizational Behavior*, Vol.26, Pp.867- 871.

Ciarrochi, J, Dean, F, Anderson, S 2002, Emotional intelligence moderates the relationship between stress and mental health. *Personality and Individual Differences*, Vol.32, Pp.197-209.

Dehbozorgi, GH, Attar, M 2003, Study of the amount and sources of stress in nursing student, Bi annual steps in the development of medical education, *J Babol Univ Med Sci*, Vol.5, No.3, Pp.74-79. (Persian)

Dehshiry, GR 2006, The relationship between emotional intelligence and academic achievement of students, *J New Res counsel*, Vol.5, No.18, Pp.97-106. (Persian)

Di Giuseppe, BR 2002, *Emotional intelligence and success in professional*

- implication, *Psychological Inquiry*, Vol.15, Pp.197-215.
- Mayer, B, Fletcher, T 2007, Emotional Intelligence: A theoretical overview and Implications for research and professional practice in sport psychology, *Journal of applied sport psychology*, Vol.2, No.19, Pp.115.
- Mehri, A, Maleki, B, Sedghi Kuhsare, S 2011, The Relationship between Mental Health and Emotional Intelligence among Athlete and Non-athlete Male Students in Payam-Noor University, Ardabil Branch, *journal of Ardabil health and hygiene*, Vol.2, No.4, Pp.64-74. (Persian)
- Mikolajczak, M, Lumine, TO 2008, Trait emotional intelligence and the cognitive appraisal of stressful events: An exploratory study, *Personality and Individual Differences*, Vol.44, No.7, Pp.1445-1453.
- Mohammadkhani, SH, Bashqareh, R 2008. Emotional intelligence and coping styles of students with general health, *Journal of psychological health*, Vol.2, No.1, Pp. 37-47. (Persian)
- Moniri, R, Ghalebatarash, H, Mussavi, GA 2006, The reasons of educational failure among paramedical students in Kashan university of Medical Sciences, *Iranian J Med Edu*, Vol.6, No.1. Pp.135-140. (Persian)
- Nazi Dizje, S 2012, Relationship between Emotional Intelligence and Design Skills in Architecture Students, *Journal of Technology of Education*, Vol.7, No.12. Pp.109-120. (Persian)
- Palmer, BR, Gignac, G, Manocha, R et al 2005, A psychometric evaluation of the Mayer-Salovey-Caruso Emotional Intelligence Test Version 2.0, *Intelligence*, Vol. 33, Pp. 285-305.
- Parker, JD, Hogan, MJ, Eastabrook, JM, et al 2006, Emotional intelligence and student retention: Predicting the successful transition from high school to university, *Personality and Individual Differences*, Vol.41, Pp.1329-1336.
- Rafati, F, Sharif, F, Zeghami, B 2004, Correlation between academic achievement and introversion- extroversion and neuroticism of nursing students in Shiraz, *Research Educational Management*, Vol.5, Pp.29-44. (Persian)
- Kamali, S, Jafari, E, Fathi, A 2009, Correlation between Self-esteem and academic achievement in students of Nursing and Midwifery of Zanjan, *Journal of Medical Education*, Vol.2, No.2, Pp.24-17. (Persian)
- Kate, C 2007, *Developmental Psychology*, Trans Saif, S, et al, Tehran, Publications Samt.
- Khalil Arjmandi, F 2005. *Comparison of emotional intelligence, social skills and academic achievement in gifted and regular students* [Master of theses], Tehran university, Faculty of Psychology and Educational Sciences.
- Khaliliazar, H 2007, Comparison of emotional intelligence of gifted students And normalize and its relationship with academic achievement, *knowledge and research in Education*, Vol.1, No.14. Pp. 124-107. (Persian)
- Koohsar, A, Roshan, R, Asgharnejad, A 2007. The Comparative Study of the Relationship between Emotional Intelligence with Mental Health and Academic Achievement in Shahed and non-Shahed Students of Tehran University. *The Journal of Psychology and Education Sciences*, Vol.37, No.1, Pp.97-111. (Persian)
- Lalifaz, A, Asgari, A 2009. The Ability of Emotional Intelligence and Demographic Variables Prediction in Gifted Students Academic Achievement. *Psychology and Education Studies of Mashhad University*, Vol.9, No.1, Pp.167-181. (Persian)
- Logan, A 1995, *Academic failure, recognition and compensation*, Trans Shoja Razavi MR, Mashhad: Astan Quds Razavi.
- Mahimuang, S 2005. Factors influencing academic achievement and improvement: A value-Added approach, *Educational Research for Policy and Practice*, Vol.4, No.1, Pp.13-26.
- Mayer, JD, Salovey, P, Caruso, DR, et al 2002, Emotional intelligence as a standard intelligence, *Emotion*, Vol.1, Pp.232-242.
- Mayer, JD, Salovey, P, Caruso, DR 2004, Emotional intelligence: Theory finding, and

- Sobhi-Gharamaleki, N 2012, The prediction of achievement motivation from students' emotional intelligence, *Journal of School Psychology*, Vol.1, No.3, Pp.49-62. (Persian)
- Tabari, M, Ghorbani, M 2010, Function of Emotional Intelligent for Managers' Decision Making, *Pajouheshgar (Journal of Management)*, Vol.6, No.16, Pp.30-46. (Persian)
- Tamanaeifar, MR, Sesighiarfaei, F, Salimi Mohamadabadi, F 2010, The relationship between emotional intelligence and self-esteem, and academic achievement. *Scientific Journal of Educational Strategies in Medical Sciences*, Vol.3, No.3, Pp.121-126. (Persian)
- Wang, LJ 2007, Validation of emotional intelligence scale in Chinese university students, *Personality and Individual Differences*, Vol. 43, Pp. 377-387.
- Woitaszewski, SA, Aalsama, MC 2004. The contribution of emotional intelligence to social and academic success of gifted adolescence as measured by the multifactor emotional intelligence scale, *Roper Review*. Vol.27, Pp.30-45.
- Zahir al-Din, A.R, Dibajnia, P, Qydr, Z 2010, Assessment of Emotional Intelligence In Fourth year students of different disciplines, Shahid Beheshti University of Medical Sciences in year 2008-09, *Pejouhandeh*, Vol.215, No.5, Pp. 204-207. (Persian)
- Zahrakar, K 2007, Relationship between components of emotional, Intelligence and academic performance, *Applied Psychology*, Vol.2, No.5, Pp.98-89. (Persian)
- The Journal of Qazvin University of Medical Sciences*, Vol.8, No.30. Pp.24-31. (Persian)
- Sajjadi, S 2009, *The Study of Emotional Intelligence Status among University Students with Purpose of Curriculum Amendment of Higher Education*; The Master of Dissertation, Kashan University. (Persian)
- Slahyan, A, Sadeghi, M, Bahrami, F, et al 2010, The relationship between emotional intelligence and pardon with marital conflicts, marital Studies, *Psychological Study*, Vol.6, No.2, Pp. 35-18. (Persian)
- Salaski, M, Gartwright, S 2002, Health performance and emotional intelligence, an exploratory study of retail managers, *Stress and Health*, Vol.18, No.2, Pp.63-68.
- Samari, AA, Tahmasebi, F 2006, The relationship between emotional intelligence and academic achievement in college students, *Journal of Mental Health*, Vol.9, No.36, Pp.128-121. (Persian)
- Schultz, D, Izard, CE, Bear, G 2004, Children's emotion processing: Relations to emotionality and aggression, *Development and Psychopathology*, Vol.16, Pp.371-387.
- Shaughnessy, P, Parker, JDA 2005, *Promoting emotional intelligence: An intervention program for use in different aboriginal groups*, Invited address at the annual meeting of the national consultation on career development (Natcon), annual meeting, Ottawa Ontario.
- Sobhani, R 2004, *Relationship between emotional intelligence, diligent and academic achievement*, Master's Thesis in psychology field, Science and Research Branch, Tehran.

Relationship between Emotional Intelligence and Academic Achievement of Students in Jiroft Universities in 2013

Musab Ghaderi¹

Morteza Nasiri^{2,*}

Ali Aeine Heidari³

Mohammad Pachang³

Sara Adarvishi²

¹: BSc in Nursing, Jiroft University of Medical Sciences, Jiroft, Iran.

²: MSc Student of Nursing, Nursing and Midwifery School, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

³: BSc Student of Nursing, Jiroft University of Medical Sciences, Jiroft, Iran.

Abstract: The students' academic achievement and preventing the loss of improvement is the main concerns of education officials, students as well as their families would be affected by some factors. It seems that emotional intelligence effects students' academic achievement. Regarding to this, the present study aimed to assess any probable relationship between emotional intelligence and academic achievement of students. This descriptive-analytic correlational study was conducted on 303 students of the Medical Sciences, Azad, and National universities of Jiroft in 2013. For measuring academic achievement last semester average and total grades and also for measuring emotional intelligence Bradbry-Graves questioner was used. Data was analyzed by SPSS₁₉ software using descriptive (mean and standard deviation) and inferential (t-test, ANOVA, chi-square, Pearson correlation coefficients) statistical methods. Based on the results, students' academic achievement was in middle range. Moreover, a statistical significant relationship was found between academic achievement and gender, residential status, and kind of universities ($P=0.00$). Mean scores of consciousness, self-management, social awareness and relationship management subscales were 82.81 ± 5.58 , 70.47 ± 13.93 , 81.36 ± 7.30 and 73.44 ± 10.26 , respectively and mean of student's emotional intelligence score was 77.02 ± 9.26 that showed middle emotional intelligence among students. The Results showed a significant relationship between emotional intelligence and all its subscales with age, students' semester and degree ($P=0.05$). Furthermore, Pearson test revealed a significant correlation between emotional intelligence and academic achievement. Therefore, it's suggested that with considering concept of emotional intelligence in educational programs, providing a good condition for students can help them to tolerant educational and social strains as well as less effected by educational loss.

Keywords: Academic Achievement, Emotional Intelligence, Student, Jiroft.

***Corresponding author:** MSc Student of Nursing, Nursing and Midwifery School, Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

Email: mortezanasiri.or87@yahoo.com